

Gårdsnytt 2/2016

Enebybergs Gårds Förening

Innehåll

Kalendarium	1
Kan du hjälpa till vid föreningens midsommarfirande?	1
Föreningens ordförande:	2
Föreningens årsmöte	2
Enebybergsbiografen 100 år.....	3
Glimtar från ett yrkesliv	4
Bejublad konsert på Eneby Torg.....	5
Djurholmshistoria på slottet.....	5
Spännande berättelse om SLO efter årsmötet	6
Funktionärskvällen!.....	7
Tipstävling om enebybergskultur och historia	7
Föreningens husdokumentation.....	8
Utdelning av Gårdsnytt	8
Medlemsavgift för 2016	8
E-post	8

Kalendarium

Fredagen den 24 juni
Traditionsenligt midsommarfirande på
Enebybergs gård.
Kom och hjälp till att klä och resa
midsommarstången kl. 9-11.
Firandet börjar kl. 13

Tisdagen den 24 maj
Funktionärskväll för föreningens
tidningsutdelare och andra som på olika sätt
medverkar och hjälper till
i föreningens verksamhet

Kan du hjälpa till vid föreningens midsommarfirande?

En eller två frivilliga, medlemmar eller inte, är hjärtligt välkomna att hjälpa till ett par timmar under midsommarfirandet fredagen den 24 juni mellan kl. 12 och 14. Det handlar mest om att finnas på plats. Om flera kan ställa upp kan det bli en timme per person. Ring och meddela föreningens sekreterare Anita Andersson på telefon 768 1743 eller mejla info@enebyberg.com att du kan komma!

Föreningens ordförande:

*Alla gamla, nya och blivande
föreningsmedlemmar!*

Ännu en tidig vår med de första penséerna planterade i mars och björkarnas musöronblad utspruckna redan i slutet av april! Vår förening har hunnit genomföra fem arrangemang och flera återstår under våren, däribland inte minst föreningens välbesökta och uppskattade midsommarfirande på Enebybergs gård.

Föreningens årsmöte avhölls i början av mars med fullsatt sal på gården. Styrelsen redovisade föreningens omfattande verksamhet, faktiskt med flest arrangemang av alla fyra hembygdsföreningar i Danderyd, en egen medlemstidning, relativt största antalet medlemmar och lägst medlemsavgift men ändå en stabil ekonomi. En ny ledamot av styrelsen valdes och välkomnades. Efter det formella årsmötet fick vi lyssna till ett spännigt och intressant föredrag om Enebybergs företaget Stockholms Läns Omnibuss AB SLO, som entreprenören och skaparen av Enebybergs

Villastad, Ernst Kihlberg, byggde upp. Det refereras på annan plats i tidningen.

Årets största och mest välbesökta arrangemang, midsommarfirandet på Enebybergs gård, genomförs nu med Margareta Westerdahl och ett antal trogna frivilliga som medverkande för artonde gången. Alla, medlemmar och andra, är mer än välkomna redan kl 9 på morgonen med egna blommor eller för att plocka dem och klä och inte minst resa majstången vi 11-tiden! I fjol kom en familj med en hel skottkärra med blommor! Allt detta är en fin och unik upplevelse inte minst för barnen. Eller som i fjol, för en engelsk familj från London.

Det är alla frivilliga som på olika sätt gör vårt midsommarfirande möjligt. Ta med barn och barnbarn och några starka karlar på förmiddagen!

En glad och skön sommar önskas Er alla!
Jan Olof Carlsson

Föreningens årsmöte

Tisdagen den femtonde mars hölls föreningens trettiosjunde? årsmöte på Enebybergs gård. I en till brädden fylld sal genomförde mötets ordförande, tillika föreningens ordförande Jan Olof Carlsson mötet med pondus.

Verksamheten var under 2015 omfattande; föreningens 462 medlemshushåll har kunnat ta del av bland annat 18 programaktiviteter i egen regi eller tillsammans med andra föreningar. Vidare har föreningen gett ut fyra nummer av medlemstidningen Gårdsnytt, varav ett till alla hushåll i Enebyberg. Verksamheten har trots omfattningen gett ett mindre överskott. Läs mer i Verksamhetsberättelsen på vår hemsida (www.enebyberg.com).

På årsmötet valdes en ny styrelse, med en förändring från föregående år: Carl Johan Gezelius invaldes istället för Eva Svärde-Åberg, som på grund av tidsbrist valt att lämna styrelsen.

Årsmötets val av valberedning tog dock lite tid, två av ledamöterna hade meddelat att de

gärna ville bli avlösta. Trots ordförandens vädjande kom inga nya kandidater fram. Det framkom sedan att den gamla valberedningen var beredd att ställa upp ett år till om denna situation skulle uppstå. Så blev också beslutet, vilket innebär att föreningen aktivt måste söka ersättare till nästa årsmöte.

Efter lyckligt genomfört årsmöte informerade ordförande om läget för den kommande renoveringen av Enebybergs gård. Paul Degen Catering har sagt upp sitt arrendeavtal. Samtidigt kompliceras frågan av fastighetsägarens (Danderyds kommun genom Djursholms AB) önskemål om en kontrakterad restauratör för att kunna besluta om att uppgradera gården med ett komplett tillagningskök. Här uppmanas alla att hjälpa till att hitta en lösning! I övrigt har inget nytt hänt kring planeringen av renoveringen av gården.

Efter ett mycket intressant föredrag om Stockholms Omnibus AB:s verksamhet och fordonspark från de första provisorierna (läs mer på annan plats) höll styrelsen sitt konstituerande möte.

Carl Johan Gezelius

Enebybergsbio grafen 100 år

– unikt filmhistoriskt minnesprogram på Enebybergs gård

Enebybergsbio grafen låg vid villastadens första ”nöjescentrum” kring korsningen mellan Sturevägen (nuvarande Österängsvägen) och Bragevägen (nuvarande Gethagsvägen) och verkade mellan 1916 och 1967. Martin Voss Schrader, chalmerist, filmingenjör och ordförande och drivande i Danderyds Filmstudio hade gjort ett jättejobb med att klippa representativa delar ur 13 filmer som visats på Enebybergsbio grafen under dess dryga 50 år. Det blev två och en halv timmes filmkulturhistoria för en andäktigt tittande och lyssnade publik. Det var en fantastisk kavalkad, inledd logiskt med några av den tidens reklamfilmer med kända skådespelare som Julia Caesar som medverkande.

Av de 13 filmerna tillhör flera filmhistoriens klassiker men Martin hade också tagit med några kalkoner, däribland den svenska *Pensionat Paradiset*, kallad pilsnerfilmernas pilsnerfilm och en av de mest utskälda i den svenska filmhistorien. Bland svenska filmer som väckt stor internationell uppmärksamhet visades klipp ur *Hon dansade en sommar* och *Sommaren med Monika*.

Bland klassiker som fått stort inflytande på filmens utveckling visades *Klockan klämtar för dig* med Ingrid Bergman samt

Vänd dem inte ryggen och den franska Film Noir-filmen *Rififi*.

Bland inte precis klassiker i filmhistorien men väl i svensk och särskilt Enebybergs filmhistoria märktes naturligtvis *Kronbloms liv och leverne*, delvis inspelad i Enebyberg kring just korsningen Bragevägen – Sturevägen med kaféet snett över vägkorsningen sett från bio grafen. Bio grafbyggnaden finns kvar men är nu ombyggd till privatbostad liksom kaféet. Vår egen Curt Strömblad som skrivit föreningens skrift om Enebybergsbio grafen hade också skrivit en uppskattad text till Martins program för arrangemanget. Det är utlagt på föreningens hemsida www.enebyberg.com.

Det finns mer filmhistoria i Danderyd och särskilt Stocksund. Karin Josephson från Sällskapet Amorina, Stocksunds hembygdsförening, har forskat om filmateljéerna i Stocksund. Hon visade sin utställning Stollywood, om Stocksunds plats i filmhistorien, före och under vårt filmprogram.

Varmt tack till Martin Voss Schrader och Curt Strömblad! Och till Karin Josephson!

Jan Olof Carlsson

Ur *Kronbloms liv och leverne* (1957), delvis inspelad i Enebyberg. Magister Rungert från Enebyskolan med sin skolklass som cyklande statister i hörnet Bragevägen-Sturevägen. Den indolente ”Kronblom” med sitt karaktäristiska plommonstop med ryggen mot kameran.

Glimtar från ett yrkesliv

som zigenarkonsulent och fortsatt varm vänskap med många romer

Den 9 februari höll föreningens ständiga medlem Else-Marie Molitor ett uppskattat bildföredrag med rubriken ”glimtar från mitt yrkesliv som zigenarkonsulent och fortsatt varm vänskap med många romer”.

På 1950/60-talen var ”zigenarfrågan” ett återkommande ämne för utredningar och debatter. Zigenarna – som man sa på den tiden – förde ett ambulering liv. De var inte väl sedda i samhället, bodde dåligt i tält och husvagnar, blev ofta bortkörda och fick inte stanna på en lägerplats mer än tre veckor. Att gå regelbundet i skola var inte lätt under de förhållandena.

Vi fick se bilder från tältskolor och höra om en viktig period i svensk historia.

I Stockholm startade vuxenundervisning i Årsta gamla 1967. Else-Marie – eller Molly som romerna och många andra av hennes vänner kallar henne – berättade att det var tillfälligheter att hon kom med i arbetet. Hon är uppvuxen i trygga och på den tiden lantliga Enebyberg. Hon hade som nyutbildad lärare fått jobb på Söder i Stockholm och flyttat till en omodern liten lägenhet intill skolan. Flera av hennes högstadiel elever såg ut på ett sätt på dagen och helt annorlunda om hon mötte dem på stan på kvällen. Ibland kom de inte till skolan och någon försvann både från skola och familj. Kamraterna gav konstig information om var den/de försvunna kunde tänkas vara. Som ung, nyfiken och ambitiös började Molly gå till de konstiga adresserna. Det var nattklubbar och båtar. Hon fick uppleva hur knark och alkohol drabbade unga människor och började samarbete med socialens nattpatrull. För sommarlovet hade hon fått en förfrågan från organisationen The Experiment in International Living att åka på ett program i Punjab i Indien.

Socialförvaltningen hade anställt en zigenarkonsulent och skolförvaltningen ville inte vara sämre utan skulle också anställa en zigenarkonsulent med uppgift att jobba för att de romska barnen skulle gå i skola. Genom sitt arbete med problemlöser och det då ovanliga att resa till Indien hade Else-Marie fått rykte om sig

att vara orädd och initiativrik. Hennes rektor ville inte släppa henne från skolan men nästa termin när rektorn gått i pension tackade hon ja till tjänsten som hon sedan hade med olika inriktning för resten av sitt yrkesliv.

Foto Eva Olander

Else-Marie blev Molly med många romska familjer. Hon var på hembesök, bröllop och begravningar. På studiedagar och vid skolbesök kunde hon förmedla till lärarna och den svenska skolan vad hon lärde sig om den romska kulturen och till de romska familjerna motivera dem att förstå värdet av utbildning. Ibland handlade det om praktiska insatser för att undanröja de hinder som kunde finnas för en god skolgång.

Föredraget gav också oss en inblick i romsk kultur och bilderna påminde oss om hur många svenska romer som nu är uppskattade som artister, politiker och goda samhällsmedborgare.

Indienresan under ett av Else-Maries första sommarlov som lärare visade sig höra ihop med inriktningen av hennes hela yrkesliv. Det är just från Punjabområdet som romerna som folkgrupp har sitt ursprung innan de började utvandra till Europa och hela världen.

Två månader efter Else-Maries program på gården fick hon en fin utmärkelse. Det var på romernas internationella dag den 8 april som hon överraskades med hederpris av den romska tidningen É Romani Glinda i form av klocka, armband, m m och där de uppskattande orden i diplomaten är ett varmt erkännande av hennes arbete för romska barn och stora patos för romernas situation överhuvudtaget.

Anita Andersson

Bejublads konsert på Eneby Torg

I strålände sol och under blommande körsbärsträd bjöds vi på en uppskattad konsert av Danderyds Blåsorkester under ledning av Michael Ullgren, med verk från Bellman till ABBA.

Under konserten fick publiken också chansen att lösa en riktigt klurig frågetävling framtagen av föreningens Anita Andersson. Frågorna upprepas på föreningens hemsida enebyberg.com och med ny och förlängd svarstid.

Som alltid var föreningen också på plats med informationsmaterial och kartor och fotografier över vår villastad.

Carl Johan Gezelius

Foto: Carl Johan Gezelius

Djursholmshistoria på slottet

Den 12 april besökte föreningen Djursholms slott där Inger Ström Billing, tidigare ordförande i Samfundets Djursholms Fortid och Framtid berättade om Djursholms, Djursholmsgodsets och den nuvarande kommundelens historia. Inger är historiker av facket och gav oss en innehållsrik och sakkunnig skildring, mycket uppskattad av besökarna och åhörarna. En extra krydda var att Inger varit kommunfullmäktiges ordförande och att slottet därför under många år varit en av hennes arbetsplatser. Tack Inger!

Jan Olof Carlsson

Spännande berättelse om SLO efter årsmötet

Föreningens ordförande inledde med en påminnelse om entreprenören och skaparen av Enebybergs Villastad Ernst Kihlberg som förutom allt annat också lade grunden till Stockholms Läns Omnibussaktiebolag SLO. Företaget utvecklades med tiden till ett av Sveriges största och vid sidan av SJ till sin geografiska utsträckning mest omfattande kollektivtrafikföretag, med säte, verkstäder och garage i Enebyberg och terminal på Jarlaplan i Stockholm. Föreningen hade förmånen att som fördragshållare efter årsmötet ha en av de bästa kännarna av SLO:s historia och utveckling, Gert Ekström, tidigare intendent vid Tekniska Museet och programledare vid SvT. Salen på Enebybergs gård var fullsatt av en mycket intresserad och engagerad publik. Vi fick höra en spännande berättelse om SLO. Gert har ett omfattande och unikt bildmaterial som särskilt visar utvecklingen av företagets vagnmateriel. I SLO:s verkstäder utvecklades och byggdes nya bussar vid sidan av dem som köptes in från olika busstillverkare. I dialogen mellan Gert Ekström och Lars Johnsson kompletterades Gerts mera teknikinriktade presentation med Lars Johnssons minnesbilder från sin tid som anställd vid SLO av livet på bussarna på ett sätt som gav liv åt hela framställningen. Tack Gert och Lars!

Foto: Föreningens arkiv

Jan Olof Carlsson

Terminalen på Jarlaplan Foto Föreningen arkiv

**BERGLUNDS
KONDITORIKAFÉ**
STUREVÄGEN (mitt för biografen)
ENEBYBERG
Telefon: Roslags-Näsby 183

Serivering av kaffe, te, choklad,
läskedrycker, smörgåsar etc.
Rekommenderas härmed.

TÅGTURER

Från Roslags-Näsby		Från Stockholms-Örn	
6.00a	4.50b	6.00a	4.25b
7.10a	5.20b	7.20a	6.50b
8.10a	6.00b	8.50a	7.20b
9.10a	6.80b	9.50a	7.50b
10.10a	7.60b	10.50a	8.20b
11.10a	8.40b	11.50a	8.90b
12.10a	9.20b	12.50a	9.60b
1.00a	10.00b	1.00a	10.30b
2.00a	10.80b	2.00a	11.00b
3.00a	11.60b	3.00a	11.70b
4.00a	12.40b	4.00a	12.40b

a) Söndags- och helgdagspriser, b) alla dagar.
c) alla dagar utom söndag, helgdag, 1) helgdag utom söndag, 2) söndag utom helgdag, 3) söndag utom helgdag, 4) söndag utom helgdag, 5) söndag utom helgdag, 6) söndag utom helgdag, 7) söndag utom helgdag, 8) söndag utom helgdag, 9) söndag utom helgdag, 10) söndag utom helgdag, 11) söndag utom helgdag, 12) söndag utom helgdag, 13) söndag utom helgdag, 14) söndag utom helgdag, 15) söndag utom helgdag, 16) söndag utom helgdag, 17) söndag utom helgdag, 18) söndag utom helgdag, 19) söndag utom helgdag, 20) söndag utom helgdag, 21) söndag utom helgdag, 22) söndag utom helgdag, 23) söndag utom helgdag, 24) söndag utom helgdag, 25) söndag utom helgdag, 26) söndag utom helgdag, 27) söndag utom helgdag, 28) söndag utom helgdag, 29) söndag utom helgdag, 30) söndag utom helgdag.

**HUGO SVENSSONS
VEDAFFÄR**
ROSLAGS-NÄSBY

Försäljer alla slag av ved, kol och koks.
Telefon: Roslags-Näsby 363

NÄSBY JÄRN- OCH FÄRGHANDEL
ROSLAGS-NÄSBY

Försäljer:
Järn- och Byggnadsmaterialer,
Färg och Kemikalier.

Telefon: Roslags-Näsby 5 och 50

OMNIBUSTURER

Från Roslags-Näsby		Från Stockholm (Påstas av Örn- och Biografstationerna)	
6.00 f.m.	1.30 e.m.	6.50 f.m.	3.00 e.m.
8.00	4.00	9.00	5.00
10.00	7.30	11.00	8.20
11.40	9.00	12.30*	10.00
		11.00	12.00

Desautorn: EXTRA TURER efter beställning.
* Lämplig tur till beställning till Mölby Länsvärd.

**HJ. BLOMBERGS
BAGERI OCH KONDITORI**
ROSLAGS-NÄSBY
(vid stationen)

Rekommenderas härmed sin tillverkning av kaffebrod, matbröd, tårter och bakelser.
Mjolk och gräddor.
Telefon: Roslags-Näsby 89

Tidtabell 1920-tal Föreningen arkiv

Funktionärskvällen!

Vår förening är för sin omfattande verksamhet helt beroende av att många medlemmar deltar aktivt och ställer upp och bidrar i olika sammanhang, i stort och smått.

Vi är en stor förening; vart fjärde hushåll i Enebyberg är medlem, största andelen för alla hembygdsföreningar i Danderyd. Det är mångas förtjänst. En viktig förklaring är vår medlemstidning – den enda bland Danderyds hembygdsföreningar – och allt arbete i flera led innan den läggs i brevlådorna. Varje nummer skall planeras till innehåll och produktion, artiklar skall skrivas, bilder tas fram, allt material skall redigeras och en layout göras till ett färdigt tryckunderlag, tidningen skall tryckas, hämtas och fördelas på våra tidningsutdelare. De färdiga adressetiketterna klistras på tidningarna, som till sist delas ut eller postas till ett 50-tal medlemmar som inte längre bor i Enebyberg. Hela processen tar ett 20-tal medlemmar i anspråk, varav ett 15-tal delar

ut tidningen fyra gånger om året. Just nu behöver vi ett par tidningsutbärare som ersättare för några som måste lämna sina uppdrag.

Medlemstidningen är bara en av våra många verksamheter.

Även vid föreningens midsommarfirande på Enebybergs gård behöver vi hjälp av ett par personer ett par timmar mellan 12-tiden och kl 14.

Föreningens sätt att uppmärksamma och tacka för alla dessa insatser är den årliga Funktionärskvällen, alltid mycket trevlig och uppskattad. I år har vi glädjen att underhållas av dels Mörby Mässings brunnsmusikanter som spelar i gårdens park, dels av elever vid Kulturskolan som underhåller senare under kvällen. Det finns plats för flera vid borden under Funktionärskvällen! Vill du ansluta dig nästa år?

Jan Olof Carlsson

Tipstävling om enebybergskultur och historia

Första maj hade vi en tipstävling på Eneby torg. Många klagade på att det var för svårt. Nu blir det en ny chans! Med längre tid (hela maj!) och tillgång till internet och/eller goda vänner och gamla enebybergare klarar du det säkert. Gå in på föreningens hemsida www.enebyberg.com och hitta frågorna eller kom med på vandringen den 17 maj och få dem på papper.

Svaren skickas på mail till info@enebyberg.com eller post till Anita Andersson, Näsbydalsvägen 2, 183 31 Täby senast 31 maj.

Alla som skickat in svar och kommer till Enebybergs gård under midsommarfirandet får som gåva en av föreningens skrifter. Den med flest rätt vinner kaffebricka med motiv Enebybergs gård!

Flest rätt 1 maj hade, liksom förra året, Jesper Orrhanse. Grattis!

Anita Andersson

“Har du bytt adress?”

Sänd din nya adress till:
Jan Löfgren
Slångränd 13
182 45 Enebyberg
info@enebyberg.com
08-758 77 84

Föreningens husdokumentation

Vår dokumentation av hus i villastaden Enebyberg, som eldsjälén Anita Andersson driver parallellt med föreningens övriga verksamheter, finns tillgänglig för att studera och komplettera. Kan Du bidra med information, till exempel ritningar eller fotografier, som hjälper oss att dokumentera Ditt hus historia? Allt material är lika välkommet; fotografier, ritningar, annonstexter från försäljningar etc. Kontakt med Anita Andersson: telefon 768 1743 eller mejla info@enebyberg.com

Jan Olof Carlsson

Utdelning av Gårdsnytt

Vill du hjälpa till att dela ut Gårdsnytt? Vi har 15 områden och snart kommer vi att behöva några nya utdelare. Du kan höra av dig till susanne.francke@gmail.com, till någon i styrelsen eller till info@enebyberg.com om du är intresserad.

Medlemsavgift för 2016

Med detta nummer av Gårdsnytt bifogas Bankgirots inbetalningskort för år 2016 till er om vi ännu inte kunnat notera att årsavgiften betalats. **OBS! Betalar ni medlemsavgiften via bankgirots inbetalningskort måste ni ange namn och adress i rutan för avsändare på inbetalningskortet.** Vi har fått ett antal inbetalningskort utan avsändare så därför kan ni få påminnelse trots att ni betalt. Kontakta i så fall registeransvarig. Se sista sidan. Betalningar utan avsändare är tills vidare bokförda som medlemsgåva. Medlemsavgiften per år är 100 kr för familj och 75 kr för enskild medlem.

E-post

Förutom via Gårdsnytt vill vi gärna kunna sprida information om vår verksamhet till medlemmarna och få en dialog med dem. Vi vill därför få in medlemmarnas e-postadresser. Skicka gärna ett mejl till info@enebyberg.com så lägger vi upp en adresslista i vårt e-postsystem.

Enebybergs Gårds Förening & Gårdsnytt

Enebybergs Gårds Förening
www.enebyberg.com
Bankgiro 529-2792

Redaktörer
Bengt Almgren

C/o Jan Olof Carlsson
Fenixvägen 5
182 46 ENEBYBERG

Tryck
Lindbloms KopieringsButik AB